

PROBLEMATIKA VÝJIMEČNÉHO TRESTU

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá komplexním zhodnocením problematiky výjimečného trestu. Úvodní část je zaměřena na historický vývoj podoby výjimečného trestu na území České republiky, od trestu smrti, který byl po dlouhou dobu trestem univerzálním, přes jeho přeměnu do pozice trestu výjimečného, až po jeho zrušení a nahrazení trestem odnětí svobody na doživotí.

Na vymezení pojmu a účelu trestu diplomová práce navazuje detailním popisem a zhodnocením platné právní úpravy výjimečného trestu, včetně podmínek pro uložení obou forem tohoto trestu, kterými jsou trest odnětí svobody nad 20 až do 30 let a trest na doživotí. Je rozebrána judikatura Nejvyššího soudu, která blíže interpretovala podmínky pro jeho ukládání. Vysvětleny jsou také související instituty trestního práva, jako je podmíněné propuštění nebo dovolání, a jak se specificky týkají zejména doživotního trestu.

Dále se práce zaměřuje na výkon výjimečného trestu. Jsou představeny statistiky odsouzených, právní úprava výkonu výjimečného trestu a programy zacházení ve věznicích. Práce zde klade důraz na popsání psychologických a sociálních dopadů, které výkon trestu na dlouhodobě vězněné má, jako je sociální izolace, ztráta vztahů s blízkými lidmi, psychické narušení, nebo stavy deprese a apatie. Vedle negativních faktorů uvěznění je akcentována role podmíněného propuštění jako naděje a motivace pro dlouhodobě odsouzené.

Práce se následně věnuje mezinárodním aspektům trestání a ukládání výjimečného trestu a porovnává právní úpravy dalších evropských států s úpravou českou. Je konstatováno, že ve srovnávaných zemích je za výjimečný trest považován jen trest odnětí svobody na doživotí, z tohoto hlediska je tedy české zakotvení dvou forem trestu nezvyklé.

V závěru jsou zhodnoceny získané poznatky a navrženy možné změny právní úpravy, které by vedle ochranné funkce vhodně rozvíjely i nápravné a resocializační funkce výjimečného trestu.

Klíčová slova: výjimečný trest, trest odnětí svobody na doživotí, trest odnětí svobody nad 20 až do 30 let